

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 19/2018-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. januára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Markom Parom, Šancová 48, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Okresného súdu Bratislava V z 19. októbra 2017 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 48/2017, ktorým rozhodol, že o jeho námietke na vylúčenie sudkyne z konania „*rozhodovať nebude, keďže je oneskorená a jedná sa o námietku proti procesnému postupu súdu*“, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie a rozhodnutie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. decembra 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci

namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) z 19. októbra 2017 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 48/2017, ktorým rozhodol, že o jeho návrhu na vylúčenie sudkyne z konania rozhodovať nebude, keďže je oneskorená a ide o námietku proti procesnému postupu súdu.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi je od 25. mája 2017 vedené trestné konanie vo veci zločinu „*ohrozovania obchodného, bankového, poštového, telekomunikačného a daňového tajomstva...*“. Sudkyňa okresného súdu na hlavnom pojednávaní konanom 3. augusta 2017 podľa § 249 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) vylúčila verejnosť, vykonala aj výsluch sťažovateľa a súčasne povolila podľa § 250 ods. 2 Trestného poriadku iba účasť [REDAKOVANÉ] ako dôverníka.

3. Na hlavnom pojednávaní konanom 19. októbra 2017 bola verejnosť opäť vylúčená a sťažovateľ prostredníctvom svojho obhajcu ([REDAKOVANÉ]) podal námietku zaujatosti, ktorú v písomnej forme doručil okresnému súdu. Po prerušení pojednávania sudkyňa sťažovateľovi oznámila, že „*o vznesenej námietke súd konať nebude nakoľko nebola podaná bez meškania a namieta sa ňou len procesný postup súdu*“. Po výsluchu svedkov okresný súd hlavné pojednávanie odročil na 19. december 2017.

4. Sťažovateľ v námietke zaujatosti poukazoval na to, že sudkyňa v rámci kladenia otázok „*vyjadrila názor na jeho vinu, takým spôsobom, že už nie je možné jej osobu pre ďalšie konanie považovať za nestrannú*“, a o jej nestrannosti svedčí aj fakt, že na hlavnom pojednávaní konanom 3. augusta 2017 „*neskúmala námietky sťažovateľa proti zákonnosti dôkazu*“ podľa § 119 ods. 2 Trestného poriadku.

5. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozhodnutím okresného súdu z 19. októbra 2017 v trestnej veci vedenej proti sťažovateľovi

ako obžalovanému pod sp. zn. 2 T 48/2017, ktorým rozhodol, že o jeho námietke podľa § 31 Trestného poriadku na vylúčenie sudkyne z konania „*rozhodovať nebude, keďže je oneskorená a jedná sa o námietku proti procesnému postupu súdu*“, porušené boli a zrušil v celom rozsahu predmetné rozhodnutie okresného súdu z 19. októbra 2017 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 48/2017 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, aby o nej konal a rozhodol. Okrem toho sa domáha úhrady trov konania v konaní pred ústavným súdom na účet jeho právneho zástupcu.

II.

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

8. Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, je založená na princípe subsidiarity, t. j. ústavný súd má právomoc konať, ak o ochrane týchto práv a slobôd už nemôže rozhodovať iný súd. Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu (II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

9. Zmysel a účel princípu subsidiarity treba vidieť v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Inými slovami, ústavné súdnictvo v individuálnych veciach je vybudované predovšetkým na zásade preskúmania právoplatne skončených vecí (IV. ÚS 187/09). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (IV. ÚS 133/09, I. ÚS 341/09). Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, na ktorom je založená právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (III. ÚS 149/04). Inými slovami, sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je nástrojom ochrany základných práv nastupujúcich po vyčerpaní všetkých dostupných prostriedkov ochrany práv uplatniteľných v súlade so zákonom v systéme orgánov verejnej moci (IV. ÚS 62/08, I. ÚS 279/09).

10. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti opakovane zdôraznil, že trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní a taktiež aj zo strany súdov naprávať, resp.

korigovať aj jednotlivé pochybenia (III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, I. ÚS 314/09). Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07).

11. Proti nesprávnemu a nezákonnému procesnému postupu súdu prvého stupňa sa obžalovaný môže brániť (pokiaľ neboli akceptované jeho námietky či návrhy v priebehu prvostupňového konania) podaním napr. odvolania proti rozsudku súdu prvého stupňa.

12. Podľa § 321 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie vecí alebo právo obhajoby. O podstatnú chybu konania ide aj vtedy, ak sa na konaní zúčastnil orgán, ktorý bol/mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v danej veci (§ 31 Trestného poriadku). Obžalovaný môže navyše napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu dovolaním, ak sa domnieva, že v jeho veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania [(§ 317 ods. 1 Trestného poriadku, § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku v spojení s § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku), I. ÚS 278/2009, I. ÚS 279/2009, IV. ÚS 234/2011].

13. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ bude mať v ďalších štádiách trestného konania k dispozícii právne prostriedky na účinnú obranu ním označených práv a námietok uvedených v bode 2 až 5, o ktorých po ich uplatnení budú nielen oprávnené, ale aj povinné rozhodnúť vecne príslušné všeobecné súdy. Za týchto okolností by prijatie sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie bolo v rozpore s princípom subsidiarity, na ktorom je založená právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Inými slovami, nevyužitie niektorej z možností ochrany označeného práva nemožno nahradzovať sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy). Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd po

predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci (obdobne I. ÚS 567/2017).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. januára 2018